

TEIXIDORES: DONES AL MOVIMENT ASSOCIATIU

Informe de conclusions de l'estudi del
moviment associatiu valencià amb
perspectiva de gènere i del grup de discussió.

Fundació **Horta Sud** |

 **GENERALITAT
VALENCIANA**
Vicepresidència i Conselleria
d'Igualtat i Polítiques Inclusives

Edita:
Fundació Horta Sud

Presidenta
Concepción López Primo

Elaboració:
Julio Huerta Balastegui
Juana López Ruiz
Laura A. Juan Díez

Disseny Gràfic i maquetació:
Eugenio Simó

Febrer 2021

Aquest estudi forma part del projecte "Teixidores: dones al moviment associatiu", subvencionat per la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives de la Generalitat Valenciana a través de la convocatòria de subvencions per a programes que fomenten la igualtat entre dones i homes i l'associacionisme de dones per a l'any 2020.

Per a la redacció d'aquest document hem utilitzat un llenguatge inclusiu i no sexista.

ÍNDEX

Introducció	5
Objectius	5
Objectius generals	5
Objectius específics	5
Accions	6
ACCIÓ 1	6
Estudi d'avaluació de l'impacte de les associacions amb perspectiva de gènere	
Cap a un nou model associatiu	6
Justificació de l'acció	7
Algunes conclusions	11
ACCIÓ 2	12
Grup de discussió en línia	
Algunes conclusions	16
L'impacte de la covid-19 en el teixit associatiu	16

**TEIXIDORES:
DONES AL
MOVIMENT
ASSOCIATIU**

INTRODUCCIÓ

La Fundació Horta Sud ha estat acompanyant i donant suport a les associacions de dones de la comarca, fent-les visibles en projectes com:

- **Primer estudi sobre la participació de la dona en la societat, l'any 1975** (Any Internacional de la Dona), amb l'objectiu de fomentar la participació de les dones en el moviment associatiu.
- **Escola María Moliner, escola en perspectiva de gènere**, promogut per la associacions de dones de la comarca de l'Horta Sud i en la qual Fundació ha estat en el comitè de coordinació, aportant professorat a l'escola, donat suport amb recursos econòmics i personals al projecte.
- **Projecte Europeu Euromed Seminar For Young Women Empowerment**, realitzat Benetússer, 5-12 June 2013 i amb la Participació de 10 països de l'arc mediterrani.
- **Històries de Superació**: Un projecte de la Fundació Horta Sud, en el qual han col·laborat l'Escola d'Art i Superior de Disseny i l'il·lustrador valencià Paco Roca. En aquest projecte, gran part de les històries tenen com a protagonistes a associacions de dones o a dones protagonistes dels projectes. Projecte guardonat amb tres premis internacionals i un de l'associació de dissenyadors de la CV.
- **Anònimes**, projecte audiovisual de visibilització de les dones en les associacions.
- **Suport, formació i assessorament a les associacions de dones de la comarca** al llarg dels quasi 50 anys d'història de la Fundació.

Aquest projecte pretén ser un punt de partida per a la reflexió sobre el que aporten les dones al moviment associatiu i a la societat, la seua implicació, el compromís i la participació en la millora de la societat i la consecució dels drets fonamentals.

OBJECTIUS

El programa pretén:

Objectius generals

- Visibilitzar i fer valdre allò que aporten les dones al moviment associatiu, promoguent un model de relacions alternatiu al patriarcat.
- Visibilitzar i fer valdre allò que aporta el moviment associatiu a les persones: cap a un model de relacions igualitàries.
- Implicar a les associacions com a elements fonamentals en la lluita contra les desigualtats de gènere i la violència cap a les dones.
- Enfortir el co-apoderament del moviment associatiu femení i promoure la creació i el treball en xarxa.

Objectius específics

- Posar en valor la funció afectiva i de xarxa i suport que les associacions suposen a les dones.
- Promoure la idea que l'associacionisme és sinònim d'igualtat real i efectiva.
- Fer valdre l'aportació històrica del moviment feminista a les lluites pels drets de les dones i la igualtat.
- Reconèixer a les dones del moviment associatiu feminista valencià.
- Analitzar l'estat actual del moviment associatiu de dones.
- Impulsar un punt de trobada per a raonar i reflexionar sobre el futur de l'associacionisme de les dones i fer propostes de futur.

ACCIÓ 1: Avaluació de l'impacte de les associacions amb perspectiva de gènere**Cap a un nou model associatiu**

La Fundació Horta Sud acompanya a les associacions compromeses amb la defensa dels drets humans i dels valors democràtics i ajuda a posar en valor el que aporten a la societat. Ajudem a enfortir el moviment associatiu des dels següents eixos:

- 1. Transparència i compliment de la legalitat.** Les associacions hauran de fer un pas endavant i obrir les portes i les finestres de les seues entitats. Les associacions han de publicar els seus comptes, mostrar en què s'han gastat els diners, qui són les persones de la Junta Directiva, els seus projectes, les memòries, etc.
- 2. Representatives, fortes i autònomes.** Les associacions han d'incrementar la seua base social, ser més autònomes i independents també en el seu finançament. La base social i l'autonomia financera els donarà autoritat moral i capacitat crítica. Caminar cap a la igualtat en les associacions ajudarà a fer un canvi de cultura més igualitària i feminista.
- 3. Treball en xarxa entre les entitats.** És el moment de teixir xarxes per aprofitar les sinergies, millorar la nostra incidència i tindre més representativitat. És temps d'unir-se i fusionar-se amb altres entitats.
- 4. Equilibri en el compliment de les quatre funcions del moviment associatiu:** la *Funció social* (construcció de societat, valors, cultura, solidaritat entre les persones...); la *Funció educativa* (eduquen en competències, habilitats, responsabilitats, són escoles de democràcia, de diàleg, consens...); la *Funció econòmica* (generen llocs de treball, aporten al PIB de forma més justa i igualitària, mobilitzen recursos...); la *Funció política* (control de l'acció política, denuncien les causes dels problemes i actuen sobre les conseqüències, s'impliquen en la solució...).
- 5. Canvi de la relació entre l'Administració i les associacions.** La col·laboració entre l'Administració Pública i el teixit associatiu és fonamental, haurem de trobar formes de relacionar-se més eficaces, respectant les funcions pròpies de cadascuna de les parts. Ambdues comparteixen molts aspectes de l'esfera pública, però un sector no és competència de l'altre, tot el contrari. A tal fi, convé recordar l'esperit de la Llei Orgànica 1/2002 de 22 de març, reguladora del Dret d'Associació:
 - La necessitat que les associacions exercisquen la seua funció de representació i control polític, per salut democràtica de la societat.
 - El paper fonamental que li assigna la llei a les associacions: les associacions representen els interessos dels ciutadans davant els poders públics i desenvolupen una funció essencial i imprescindible, entre altres, en les polítiques de desenvolupament, medi ambient, promoció dels drets humans, joventut, salut pública, cultura, creació d'ocupació i altres de similar naturalesa. Des de les associacions haurem de fer-lo efectiu.
 - L'Administració Pública ha de garantir la participació de les associacions en la vida social i política, des d'un esperit de llibertat i pluralisme, reconeixent, al mateix temps, la importància de la funció que compleixen com a agents de canvi i transformació social, d'acord amb el principi de subsidiarietat.

El moviment associatiu genera comunitat, gestiona gran part de l'activitat social, esportiva, festiva i cultural d'un municipi, genera llocs de treball, multiplica els recursos de l'Administració pública, inverteix milers d'hores per transformar la realitat..., en definitiva, **les associacions acompleixen una tasca fonamental en la dinamització diària del seu entorn, dinamitzant-lo i fomentant la participació activa i crítica de la ciutadania.**

Partint d'aquesta idea, la Fundació Horta Sud ha creat una eina per arreplegar i analitzar una sèrie de dades objectives de les nostres associacions, les quals fan referència al nombre de persones associades, voluntàries i contractades, al nombre de recursos econòmics amb els quals compten, quin tipus de riquesa són capaços de generar, etc. Aquestes dades, les quals s'han arreplegat a través d'un qüestionari, es poden consultar i analitzar a una plataforma en línia que és una eina permanent al servei de les entitats i la seua millora. Es pot consultar en el següent enllaç: associacions.org

Comptant amb aquesta eina, la Fundació Horta Sud ha realitzat un estudi d'avaluació de l'impacte de les associacions amb perspectiva de gènere per a fer visible i posar en valor allò que aporten les dones al moviment associatiu i per a obtenir una fotografia de les principals característiques del moviment associatiu amb perspectiva de gènere.

La plataforma de la qual disposem compta amb dades recollides des de l'any 2016. És una gran base de dades d'associacions que compta amb més de 3000 entitats registrades, de les quals comptem amb més de 700 completades amb dades econòmiques i de persones associades i voluntàries, accions que realitzen, etc...

Les dones hem estat les invisibilitzades al llarg de la història en totes les disciplines i sectors, també a l'àmbit associatiu. Pel contrari, la seua aportació històrica a la societat és fonamental si parlem de drets fonamentals com el dret de vot, de decidir sobre el seu cos, el dret al divorci,.... Aquest estudi és el resultat de 4 anys de treball estudiant l'impacte del moviment associatiu als municipis. De les dades obtingudes hem fet **l'estudi amb perspectiva de gènere pensant en l'aportació de les dones a les associacions i, per tant, a la societat.**

Justificació de l'acció

1. No existeixen bases de dades associatives

Crear un relat compartit entre el moviment associatiu i les institucions públiques sobre l'aportació i l'impacte social i econòmic de les associacions no és fàcil. A diferència d'altres sectors, no existeix cap organisme que arreplegue dades objectives sobre l'impacte del moviment associatiu a les ciutats. Ni tan sols les mateixes associacions sistematitzen les dades i, quan ho fan, no sempre segueixen els mateixos criteris.

2. Existeix la necessitat de posar en valor la tasca i l'aportació del teixit associatiu a les ciutats.

Per altra banda, les associacions expressen la necessitat de donar visibilitat i valorar l'aportació del moviment associatiu als municipis del nostre entorn. És un reclam que sorgeix de les mateixes associacions i que s'ha anat recollint al llarg de les diferents jornades de participació que des de la Fundació Horta Sud portem a terme, en les quals s'analitza la realitat que les envolta i s'estudien propostes de millora.

3. El perfil del moviment associatiu amb perspectiva de gènere

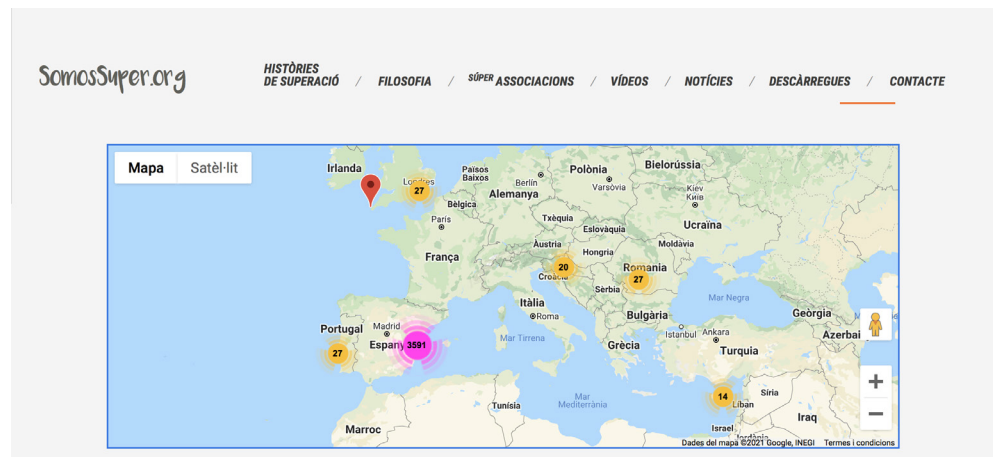
Per tal de donar resposta a les dues qüestions anteriors, la Fundació Horta Sud va crear el 2015 una plataforma informàtica amb l'objectiu de recollir i analitzar amb dades de l'impacte de les nostres associacions, que ara **presentem amb perspectiva de gènere, pensant en l'aportació de les dones a les associacions i, per tant, a la societat.**

FITXA TÈCNICA:

La plataforma pot consultar-se a associacions.org

UNIVERS: 3.700 associacions registrades a associacions.org i somosuper.org

GRANDÀRIA MOSTRAL: una mitja de 249 associacions anuals han contestat al qüestionari d'estudi d'avaluació de l'impacte. Aquestes entitats suposen un nivell de significació del 95% i un error del +- 0,06.

Resultats estudi d'avaluació de l'impacte de les associacions amb perspectiva de gènere

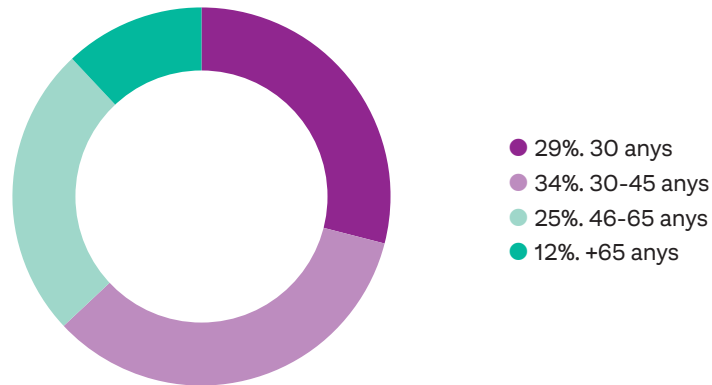
Any	Entitats enquestades	Municipis
2016	195	32
2017	169	12
2018	323	4
2019	309	2

Mitjana dels resultats:

Edat del voluntariat:

La franja majoritària de persones associades està localitzada entre les persones de 30 i 45 anys amb el 34% del total. Cal destacar que en aquest tram d'edat és quan estan més presents les necessitats de conciliació en relació amb la maternitat. Li segueixen les persones que tenen menys de 30 anys, amb un percentatge del 29%. Les persones que tenen una edat compresa entre els 46 i els 65 anys es troben en tercer lloc, amb un percentatge del 25%, mentre que el 12% són persones majors de 65 anys.

Persones associades per gènere

El 52 % de les persones associades són dones i el 48 % són homes, la qual cosa situa l'afiliació un poquet per damunt a les dones enfront dels homes. Açò no vol dir que les associacions tinguin aquest percentatge de representació, el percentatge és sobre el total de les persones associades. **Malgrat aquestes xifres, continuem tenint el repte de fer les nostres associacions més paritàries i, sobretot, d'educar en la igualtat dins de les associacions, en les actituds, repartiment de responsabilitats, respecte, etc.**

Voluntariat per gènere

Si analitzem la variable gènere respecte a les dades de voluntariat, trobem que, del total de persones associades que assumeixen tasques de voluntariat, és a dir, que estan dedicant hores de la seua vida a dinamitzar el seu barri, promovent la cultura local o millorant la qualitat de vida de les persones, un 58% són dones, enfront del percentatge del 42% que són homes.

Juntes directives per gènere

Respecte a la representació per gènere a les Juntes Directives, els percentatges són cridaners, en mostrar una representació paritària.

Personal contractat:

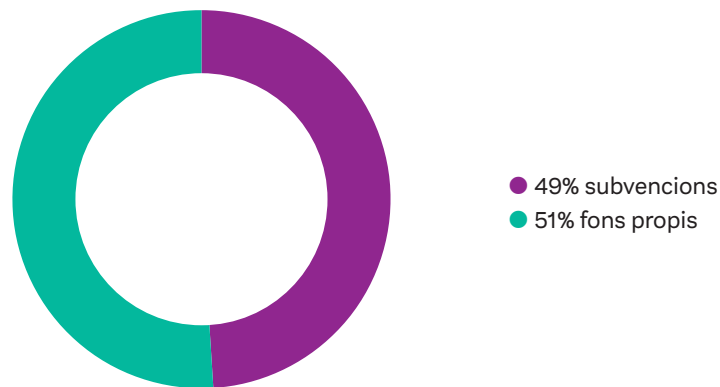
Total	Jornada Parcial Dones	Jornada Parcial Homes	Jornada Completa Dones	Jornada Completa Homes
925	275	235	214	201

El moviment associatiu genera llocs de treball. Les dades analitzades mostren que les associacions enquestades **generen 925 llocs de treball**, dels quals un 45% són a temps complet i un 55% a temps parcial (professorat de tallers, dinamitzador i dinamitzadores culturals, etc.). Dins dels contractes de treball a temps complet, el 51% són dones i el 49% són homes, mentre que dins dels contractes de treball a temps parcial, un 54% són dones i un 46% són homes.

El moviment associatiu genera llocs de treball. Segons el *Center for Civil Society Studies* de la Universitat John Hopkins, el sector sense ànim de lucre ja és el que genera més ocupació en moltes de les economies industrials més avançades del món, ja que ocupa a 56 milions de treballadors i treballadores a jornada completa.

És probable que aquests percentatges augmenten a un ritme constant en els pròxims decennis a mesura que l'ocupació passe d'una economia de mercat molt automatitzada a una economia social que requereix el treball humà.

Ingressos:

Respecte als ingressos de les dades de les enquestes ens mostren que la mitjana de pressupost anual de les associacions és de 23.000€ de pressupost anual, dels quals, un 49% provenen de subvencions, mentre que el 51% restant prové de fons propis (quotes, prestació de serveis, etc.). Per tant, podem dir que, **de cada euro que posa l'Administració Pública, el moviment associatiu el multiplica per 2.**

Algunes conclusions

El moviment associatiu....

- ... genera llocs de treball
- ... és majoritàriament paritari
- ... mobilitza recursos
- ... la joventut sí que participa

ACCIÓ 2: Grup de discussió en línia

Grup de discussió format per dones del moviment feminista valencià amb la intenció que racionen i compartisquen experiències i inquietuds respecte a l'estat actual del teixit associatiu femení.

Participants:

- Juana López (moderadora), Tècnica Participació Ciutadana.
- Carmen García, Dones de Xirivella en Acció.
- Xaro Alcaide, Dones Progressistes de Silla.
- Míriam López, Assemblea Feminista de Benimaçlet.
- Laura Juan. Tècnica de projectes Fundació Horta Sud.
- Julio Huerta Coordinador Fundació Horta Sud. (participa com a oïdor).

Data: Dijous, 25 de febrer de 2021 – (18.00 h- 19.30h)

La reunió se celebra a través de la **plataforma en línia Teams**.

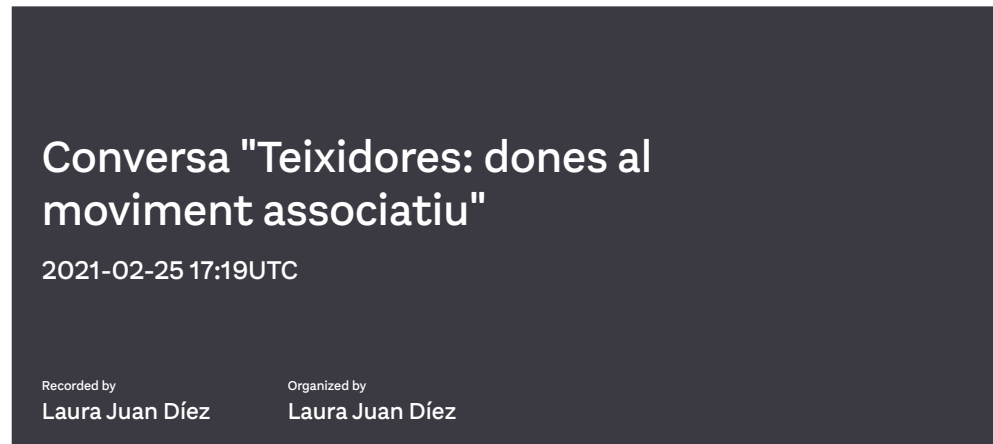
Temes que es tracten:

1. **PASSAT:** EL PAPER DE LES ASSOCIACIONS FEMINISTES AL LLARG DE LA HISTÒRIA.
2. **PRESENT:** LA SITUACIÓ ACTUAL DE LES ASSOCIACIONS DE DONES I EL MOVIMENT FEMINISTA.
3. EL **FUTUR** DE LES ASSOCIACIONS FEMINISTES.
4. EL PAPER DE LA DONA EN LA RESTA D'ASSOCIACIONS, QUE HEM DE CANVIAR DE LA **CULTURA ASSOCIATIVA PER A LA IGUALTAT DE GÈNERE**.
5. **EMPODERA** ESTAR EN UNA ASSOCIACIÓ.

TEIXIDORES: DONES AL MOVIMENT ASSOCIATIU

	25 de febrer	MOLTES GRÀCIES PER LA VOSTRA ASSISTÈNCIA
	18.00 h – 19.30 h	
	Grup de discussió en línia	DE SEGUIDA COMENÇAREM

Algunes frases i idees extretes del focus group celebrat el 25/02/2021

A la pregunta, **"Què és el feminisme par a vosaltres?"**, algunes respostes:

- Ser feminista és la meua manera de viure. El feminisme és el meu motor d'arrancada.
- Gracias al feminismo sigo teniendo espíritu de lucha porque me empuja a seguir haciendo cosas por defender los derechos de la mujer. Gracias a esa lucha podemos cambiar el mundo, y no solamente para las mujeres, si no para todo el mundo. Esa es la historia del feminismo.
- El feminisme és com un abric que portem damunt, que està ahí i que ens fa de motor. És com una abraçada que ens protegeix i dona calor. És motor de canvi i de lluita.
- Quan parle amb les meues amigues de feminisme, que ara parlem molt de feminisme, em diuen "és que a mi el feminisme m'ha ajudat molt
- El feminisme és una forma d'entendre el món. És lluita. És justícia.
- El feminisme és il·lusió.
- El feminisme és la consciència de les persones en què s'ha de dur a la lluita política el fet de què hi ha una desigualtat entre dones i homes i hi ha que corregir-la.
- Es un movimiento pacífico pero al mismo tiempo irreversible. És constante cambio , constante impulso.

- Per a mi el feminisme és la ideologia política més transformadora que existeix actualment, junt a l'ecologia i la cultura de pau, crec que és la força transformadora més important i també la més urgent perquè afecta a més de la meitat de la població.

A la pregunta, **Quina és la influència del feminisme en la millora de la societat?**

- Sabemos que hemos avanzado algo cuando sabemos de dónde hemos partido.
- Es verdad que tenemos muchísimas cosas por cambiar, pero también hemos cambiado muchas: las mujeres tienen derecho al trabajo, tienen derecho a divorciarse, derecho a tener custodia compartida, derecho a la interrupción de embarazos,... Pero es peligroso pensar que como ya están las leyes ya está todo hecho. Aún hay muchísimas cosas por hacer.
- Internet y los teléfonos móviles han cambiado la forma de militar. Las redes en las que nos movemos han cambiado. Las jóvenes feministas militan de otra manera.
- Sí que está cambiando el mundo: la palabra "feminismo" se ha interiorizado y normalizado. Produce rechazo por un lado, pero al mismo tiempo está intrínseca dentro de nuestra cultura, se habla de feminismo de manera natural. Pero como seguimos molestando, las más feministas, hay quien se enfrenta a nosotras porque somos el motor de cambio de esa sociedad y lógicamente molestamos. Y damos miedo y creamos inseguridad.
- El feminisme aporta llum. En una situació caòtica de violència i desigualtat, que hem viscut, i que vivim, el feminisme aporta llum. És com un faro que ha il·luminat al llarg del temps, i continua il·luminant i fent canvis, de moltes maneres segons el moment històric, però, com sempre amb eixe punt transversal del feminisme que va donant trellat i aclarint les coses. És la llum que trenca les normalitzacions.

A la pregunta, **quin paper jugaren als nostres pobles i barris les primeres associacions de dones, les primeres associacions veïnals, en la mobilització feminista i en l'organització dels grups feministes al nostre país?**

- Las asociaciones de mujeres han ido siendo cada vez más conscientes de la necesidad de unirnos y luchar por nuestros derechos.
- Las mujeres feministas hemos tenido doble militancia: en la organización feminista y en nuestras otras militancias, donde también hemos podido influir para visibilizar la discriminación de las mujeres
- D'aquella época destacaria la il·lusió, que era contagiosa, i engegava per a unir-nos, per relacionar-nos, per a projectar...
- El teixit associatiu ha viscut una evolució que anava de la mà del feminisme. El vincle inicial de l'associacionisme amb l'Església, amb la caritat o la beneficiència i el paternalisme, es va anar trencant, i es va trencar per totes eixes dones que estàveu allí lluitant per trencar-lo sense segurament ser conscients. Les noves generacions que arriben al teixit associatiu posterior recullen els beneficis de tots eixos canvis i es troben unes associacions consolidades, més reivindicatives i més polítiques. Les primeres associacions feren el camí.
- Con la democracia ha ido diluyéndose el tejido social más reivindicativo, porque con ella iban solucionándose los problemas elementales (vivienda, trabajo...). Con la democracia, los primeros ayuntamientos comienzan a asumir tareas y funciones que venían desarrollando las asociaciones.
- Abans, quan lluitaven en altres causes, en les associacions, el feminisme era sempre una segona lluita, era un espai que anava després de les "urgències". Pero també és

veritat que en les associacions veïnals, en les de dones, no necessàriament feministes inicialment, sinó associacions de trobada, el que sí que practicaren va ser la xarxa amb altres dones. La meua posició com a feminista hui, que és la meua forma de veure el món i d'actuar, té a veure amb l'acció que he tingut amb altres dones. L'associació és l'espai on s'empoderem. És l'espai on practiquem participació. És l'espill de les altres. I és així com el feminisme va teixint.

- Quan tu tens una mirada feminista després ja no pots tornar, no hi ha manera d'anar enrere. El món ja no té el mateix sentit, el llenguatge ja no s'escolta de la mateixa manera, les reunions ja no pareixen les mateixes o els comentaris, la política les notícies, o el que passa al món ja no té la mateixa repercussió, perquè el teu posicionament ha canviat i d'una manera sòlida. Això és molt potent però sols pot fer-se dins del moviment associatiu, no pot fer-se en solitud.
- És veritat que hi ha un feminisme més institucional, més academicista, però no pot avançar ni transformar ni crear la realitat en espais on les dones no estem enxarxades.

A la pregunta, **com vegeu el moviment feminista ara mateix, als nostres barris, pobles...? Estem organitzades? Estem institucionalitzades en excés? On està la joventut dins del moviment feminista?**

- El paper de les associacions és ajudar a digerir, interpretar, donar marc conceptual i comprendre els diversos discursos polítics, conflictes i debats que ens arriben, sobretot quan som joves. És un espai per a compartir idees, per a contrastar-les, per a dialogar..
- El movimiento feminista ya no tiene una generación solo. Ya somos diferentes generaciones en el mismo colectivo. Tenemos los mismos intereses. Las feministas no tenemos edad.
- El feminisme no té generacions però totes les generacions sí que han tingut feminisme. El feminisme es transversal en el temps.
- Si la brecha digital la rompemos las mujeres, vamos a hacer la revolución. Porque tenemos ideas, porque tenemos pedagogía, valoramos, pensamos, debatimos...
- Militants som poques. Si no són coses molt puntuals, en el meu poble per exemple, ja fa 10 anys que no tenim persones. Les coses estan canviant. Gent jove que vinga darrere no es veu.

A la pregunta, **quins reptes, il·lusions o utopies del moviment associatiu en matèria de feminisme destacaries?**

- Crear más red entre entidades de mujeres.
- Cuantas más mujeres seáis, mejor. Si os une la comarca, uníos con la comarca.
- El repte és obrir-nos més, arribar a més gent. Ser visibles i més properes. Crec que hi ha molt d'estereotips, molt de tabú respecte al que són les associacions que treballem en valors. Està demostrat que les associacions són escoles de diàleg i participació. Si aconseguim fer xarxa i arribem a més gent, serà més fàcil continuar teixint, perquè ja estarem enxarxades.
- Arribar a temps amb les joves. No esperar a que se'ls desperte la necessitat d'actuar organitzades. Fer-les saber que ja existeixen col·lectius on poden participar o engegar-les a nous projectes.
- Mostrar que el feminisme no és confrontació. El feminisme està en constant debat i evolució. Diversitat.
- Associacions més igualitàries, més obertes i més conscients.

Algunes conclusions

- Les associacions de dones són punts de trobada i espais de desenvolupament identitari.
- Les associacions són instruments de relació social.
- Les associacions són una eficaç eina per a conscienciar, educar, mobilitzar i organitzar a les persones al voltant de valors.
- Les associacions possibiliten el suport mutu entre les dones, faciliten la interacció i la vivència de experiències empoderadores.

L'impacte de la covid-19 en el teixit associatiu

El teixit associatiu és una peça clau en la vida dels nostres barris i municipis, amb milers d'activitats organitzades per les associacions festives, esportives, educatives, musicals, d'oci i temps lliure i de persones majors, entre altres. També les associacions de dones.

A conseqüència de la pandèmia, milers d'activitats organitzades per les associacions s'han vist cancel·lades i tota l'economia relacionada amb el teixit associatiu s'ha paralitzat. Amb l'objectiu de **conèixer amb dades objectives l'impacte econòmic i social de la crisi en el moviment associatiu**, la Fundació Horta Sud va posar en marxa entre juliol i setembre de 2020 un estudi en el qual van participar 50 associacions mitjançant un qüestionari en línia.

Tot i que l'estudi no va estar enfocat en exclusiva a l'associacionisme de dones, considerem interessant recollir en aquest informe també els resultats de l'estudi en la mesura en què **l'impacte de la pandèmia ha estat, sens dubte, també una estocada greu per a la salut de l'associacionisme de dones, pel que fa a la seua capacitat d'acció, participació i incidència en la societat**, i que les preocupacions i demandes expressades en l'estudi són també compartides per aquest sector associatiu.

A continuació destaquem algunes de les principals conclusions de l'estudi:

Baixada d'ingressos i fons de reserva

El 65% de les associacions preveu una baixada d'ingressos a través de les quotes, dels ingressos per activitats, de les donacions i les aportacions de empreses. Hi ha moltes persones que, davant la situació d'incertesa, ha decidit no renovar la quota d'associat o no inscriure's als tallers i activitats que organitzen les associacions.

A conseqüència de la baixada d'ingressos, quasi el **20% de les associacions contempla una reducció del personal que té contractat**. Segons l'últim [Estudi d'Avaluació de l'Impacte del teixit associatiu a l'Horta Sud](#), en 2018 les associacions generaven, només a la comarca, més de 3.000 llocs de treball directes.

L'estudi també posa en relleu que el 60% de les entitats no disposa d'un fons de reserva per a fer front a la crisi. Aquest indicador està íntimament relacionat amb el caràcter finalista de les subvencions, atés que únicament es concedeixen per a la realització de projectes o activitats concretes. Aquest sistema de subvencions públiques, que en general només cobreix un terç

de les despeses totals de les associacions, fa que les entitats no estiguen en condicions de comptar amb un fons de reserva per a fer front a situacions de crisi com la que estem travessant.

Les principals preocupacions i exigències

El 70% de les associacions considera que aquesta crisi tindrà un greu impacte en el teixit associatiu, d'aquí ve que demanden noves fórmules per a afrontar-la de manera conjunta entre la societat civil i les institucions públiques.

Una de les principals preocupacions de les associacions resideix en **com adaptar les noves mesures de seguretat, tant en les activitats que organitzen com en els seus locals**.

A les associacions també els preocupa **com reconstruir el teixit associatiu una vegada que la pandèmia haja remés**. En aquest sentit, de l'estudi es desprén que **el 2% de les associacions està plantejant-se la seua dissolució**, fruit de les dificultats que estan travessant i de les previsions de futur gens favorables que estan remenant. També els preocupa **la digitalització i sistematització dels processos**. En aquesta línia, exigeixen de les institucions públiques, ajuntaments, diputacions i la mateixa Generalitat Valenciana, que no s'obliden d'elles, que les secunden, que mantinga les subvencions i que llancen noves convocatòries per a garantir el manteniment de les entitats.

Per part seua, a la Fundació Horta Sud li demanen que continue oferint **cursos de formació gratuïts** i que mantinga el servei d'assessoria i l'acompanyament telefònic per a resoldre tots els dubtes que sorgeixen en el dia a dia. En aquesta línia, les associacions també subratllen la importància que les persones que estan al capdavant de les mateixes estiguen formades i al dia de les **noves eines i tècniques de gestió per a entitats**.

Les associacions coincideixen que la crisi pot ser un bon moment per a **replantejar-se la missió i l'estratègia del teixit associatiu**. Una oportunitat per a explorar **noves fórmules d'unió entre associacions**. És en aquest context en el qual les fusions entre associacions, així com les federacions que aglutinen a diferents entitats, potser són les fórmules més interessants per a unir forces i iniciar un procés d'innovació i renovació.

Quan passe la pandèmia els nostres barris i municipis necessitaran més que mai una societat organitzada al voltant d'un teixit associatiu dinàmic, viu i transformador. Les associacions mantenen amb vida els vincles comunitaris, fomenten les relacions interpersonals i són agents de canvi social. **Les associacions són, i continuaran sent, el cor de la ciutat**.

“Las asociaciones, tomando la definición que Teresa del Valle hace en Ciudadanía Activa, Asociacionismo de Mujeres, son «espacios-puente para determinadas mujeres, pues les procuran nuevas perspectivas que dan lugar a la objetivación de sus problemas y, por tanto, a una redefinición de su situación y a la búsqueda de otros horizontes que les permitan construir nuevas biografías»”¹

1. IBARROLA INCHUSTA, Sara (2015) El impacto de lo social en lo personal e íntimo: conocerlo, medirlo y transferirlo. Estudio de la contribución del movimiento asociativo al empoderamiento personal de las mujeres de la CAE. EMAKUNDE - Instituto Vasco de la Mujer
https://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicaciones_bekak/es_def/adjuntos/beca.2014.01.sara.ibarrola.impacto.social.pdf

Fundació **Horta Sud** |

 **GENERALITAT
VALENCIANA**
Vicepresidència i Conselleria
d'Igualtat i Polítiques Inclusives